Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

De minister van Veiligheid en Justitie
De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

Inspectie Veiligheid en Justitie
Toezichtsgebied Asiel en Migratie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.ivenj.nl

Contactpersoon

Datum 3 mei 2016
Onderwerp Onderzoek identiteit asielzoekers

Projectnaam
Asiel en Migratie

Ons kenmerk
759897

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte heer Van der Steur en heer Dijkhoff,

Aanleiding
Op 22 april 2016 heb ik aan u en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie het rapport 'De identificatie van asielzoekers in Nederland' aangeboden. Gelet op de resultaten van dat onderzoek en de op basis daarvan toegezegde verbeteringen in de bestuurlijke bespreking van het rapport met de korpsleiding van de nationale politie en de Commandant der Koninklijke Marechaussee (KMar) heeft mijn Inspectie, mede op uw verzoek, op 25, 26 en 28 april jongstleden onaangekondigd opnieuw onderzocht hoe de identificatie van asielzoekers door de nationale politie en de KMar wordt uitgevoerd.

Met deze brief wil ik u informeren over de actuele stand van zaken van het identificatieproces op de locaties Budel, Ter Apel en Schiphol, vergeleken met de situatie van februari jongstleden.

Conclusies herhaalonderzoek

Ten aanzien van het identificatieproces in Budel en Ter Apel:

1. *Binnen het identificatieproces in Budel en Ter Apel zijn inmiddels een groot aantal aanpassingen doorgevoerd. Hierdoor verloopt het proces thans overeenkomstig de opgestelde procesbeschrijvingen. Het proces is daarmee aanzienlijk verbeterd. Echter, nu de aanpassingen zeer recent zijn geïmplementeerd, is het nog niet mogelijk om aan te geven of het identificatieproces thans optimaal bijdraagt aan de beoogde doelstellingen*[1].

[1] Doel van het identificatieproces is primair het vaststellen van de identiteit, nationaliteit en verblijfstitel/-status van de asielzoeker. Daardoor kan vervolgens een bijdrage worden geleverd aan de bestrijding van migratiegerelateerde criminaliteit (mensenhandel/-smokkel) en van terrorisme.

Inspectie Veiligheid en Justitie
Toezichtsgebied Asiel en Migratie

Datum
3 mei 2016

Ons kenmerk
759897

Ten aanzien van het identificatieproces op de locatie Schiphol door de KMar:

2. *Het identificatieproces op de locatie Schiphol verloopt ten tijde van het herhaalonderzoek grotendeels zorgvuldig. Het uitlezen van gegevensdragers vindt echter nog steeds niet plaats.*

Wijze van onderzoek
Voor de beoordeling van het identificatieproces tijdens het herhaalonderzoek zijn, net zoals bij het eerdere onderzoek, de procesbeschrijvingen van het identificatieproces en het plan van aanpak 'Versterking proces ID-straten[2]' als toetskader gehanteerd. Daarbij moet worden opgemerkt, zoals ook in het eerdere onderzoek al aangegeven, dat de procesbeschrijvingen, het plan van aanpak, en de feitelijke uitvoering op onderdelen niet met elkaar overeen stemmen.

Bij het herhaalonderzoek zijn de locaties bezocht waar het identificatieproces door de AVIM en de KMar feitelijk wordt uitgevoerd: Budel, Ter Apel en Schiphol. Ter plekke is gesproken met medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van de verschillende processtappen en zijn de processtappen in de uitvoeringspraktijk geïnspecteerd.

Bevindingen herhaalonderzoek

Het identificatieproces in Budel en Ter Apel
Mijn Inspectie heeft tijdens het herhaalonderzoek vastgesteld dat in de uitvoering van het identificatieproces door de politie inmiddels verschillende aanpassingen zijn aangebracht.

Mijn Inspectie heeft daarbij geconstateerd dat enkele wijzingen zeer kort voorafgaand aan het herhaalonderzoek zijn doorgevoerd. Of de processtappen met de doorgevoerde wijzigingen ook daadwerkelijk solide zijn en daarmee de beoogde bijdrage aan de geformuleerde doelstellingen kunnen leveren, kon ten tijde van dit herhaalonderzoek nog niet worden vastgesteld.

Het uitvoeren van vervolgonderzoek (onder ander op basis van het zogeheten 'labelen van de dossiers') blijkt in de praktijk een niet altijd duidelijk uitgekristalliseerd proces. De processtap 'Nader onderzoek' en de twee processtappen die daarvan onderdeel uitmaken (Eerstelijns verhoor, en Uitlezen gegevensdragers) zijn nog niet geheel op orde. De afweging om een vervolgonderzoek uit te voeren is met het invoeren van de 'checklist' in zowel Budel als Ter Apel wel voor een belangrijk deel verbeterd. Daarbij is – zo blijkt uit het onderzoek – veel afhankelijk van de persoonlijke invulling van de betrokken (dag)coördinator.

Hoewel door het inzetten van rechercheurs meer aandacht is voor aspecten als migratiegerelateerde criminaliteit en nationale veiligheid (jihadisme en terrorisme), heeft het 'Eerstelijns verhoor' op dit moment nog niet het karakter van een onderzoek op basis van verkregen aanwijzingen vanuit de ID-straat, maar vooral een verdiepend karakter in het kader van de identiteitsvaststelling.

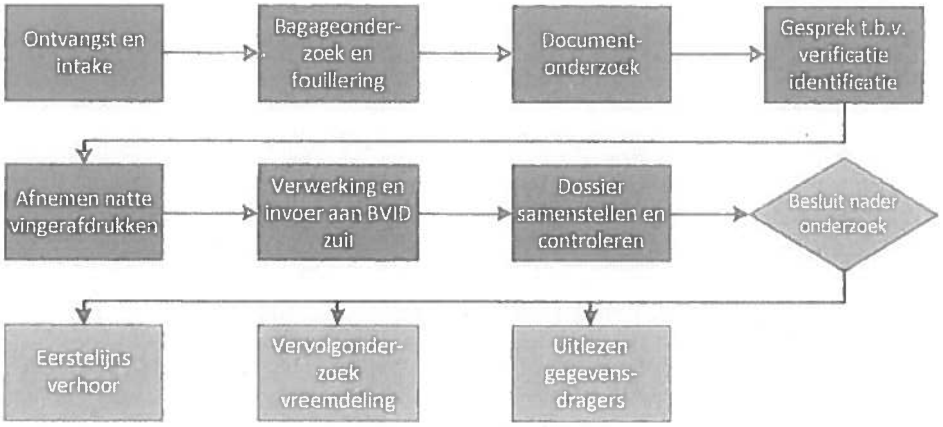
[2] Plan van aanpak versterking proces ID-straten, Expertisecentrum Vreemdelingen Identificatie en mensenhandel (EVIM), december 2016.

Met de huidige vormgeving van het proces zal het veredelen van aanwijzingen uit de ID-straten in de praktijk vooral afhangen van (eventueel) vervolgonderzoek buiten de ID-straat.

Het 'uitlezen van gegevensdragers' vindt nu zowel in Budel als Ter Apel plaats. De nationale politie heeft – naar eigen zeggen – nu voldoende voorzieningen om telefoons uit te lezen. De uitleesmogelijkheden zijn zeer recent geïnstalleerd. Van het meer dan oppervlakkig analyseren van de gegevens – zo stelt mijn Inspectie vast – is nog geen sprake. Op welke wijze men met de verzamelde gegevens in de toekomst aan de slag gaat, is nog niet duidelijk.

Figuur 1. Processchema identificatieproces Budel en Ter Apel

In oranje aangegeven: processtappen in Budel en Ter Apel die nog niet geheel volgens het identificatieproces van de politie verlopen



Het identificatieproces op de locatie Schiphol
Mijn Inspectie heeft tijdens het herhaalonderzoek vastgesteld dat in het identificatieproces ten opzichte van het eerdere onderzoek geen wijzigingen zijn aangebracht. Hiermee geldt dat vrijwel alle processtappen op de locatie Schiphol voldoen aan de vereisten zoals deze in de procesbeschrijvingen van de KMar zijn beschreven. De processtap 'Uitlezen gegevensdragers' werd (ook) ten tijde van het herhaalonderzoek op de locatie Schiphol nog niet uitgevoerd. De hiervoor benodigde apparatuur was niet aanwezig. De KMar op Schiphol heeft aangegeven dit op korte termijn te zullen organiseren.

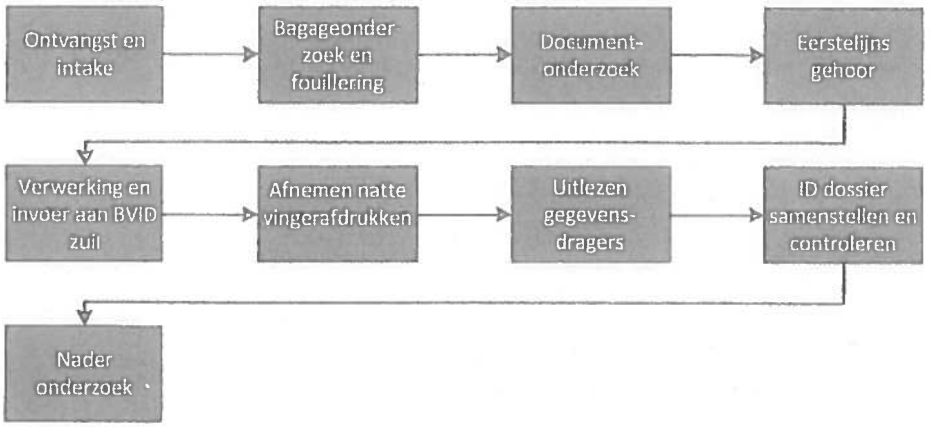
Inspectie Veiligheid en Justitie
Toezichtsgebied Asiel en Migratie

Datum
3 mei 2016

Ons kenmerk
759897

Figuur 2. Processchema identificatieproces Schiphol

In rood aangegeven: processtappen van de KMar die niet volgens het identificatieproces van de KMar verlopen



Vervolg

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft mijn Inspectie verzocht de uitvoering van het identificatieproces van asielzoekers te blijven monitoren[3]. Ik heb besloten deze monitoring op te nemen als onderdeel van het al in het jaarwerkprogramma 2016 van mijn Inspectie opgenomen onderzoek naar de identificatie van asielzoekers binnen de asielketen als geheel. Daarbij zal ook de inzet van de Immigratie- en Naturalisatiedienst op de vaststelling van de identiteit van de asielzoeker worden onderzocht.

Hoogachtend,

b.a.

J.G. Bos
Hoofd Inspectie Veiligheid en Justitie

[3] Brief aan de Tweede Kamer, vergaderjaar 2015-2016, 19 637, nr. 2077.